

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-99 / 2963

Ankara

16/6/2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 1/6/2000 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki _____:

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

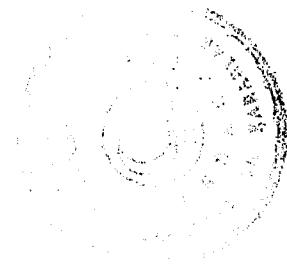
GENEL GEREKÇE

6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 1 inci maddesinde Bankanın özel hukuk hükümlerine tabi olarak kurulduğu belirtilmekte, 17 nci maddesinde de Banka ve kuracağı ortaklıkların personelinin özel hukuk hükümlerine tabi olacağı ifade edilmektedir. Banka, bu bakımdan ticari anlamda tam olarak özel banka koşullarında çalışmak ve rekabet etmek zorundadır. Ancak bu zorunluluğun yerine getirilmesi için, Bankanın serbest piyasa ve rekabet ortamında daha verimli ve rasyonel çalışabilmesi, süratli karar alabilmesi, orta ve uzun vadeli planlar yaparak uygulamaya koyabilmesi gerekmektedir. Bu da Bankanın her türlü siyasi baskıdan uzak özerk bir ticari ve yönetsel yapıya kavuşturulması ile, yani yönetimde istikrar ve yönetici teminatıyla sağlanabilecektir.

Diğer yandan, Kanunun 6 ncı maddesinde Bankanın sermayesinin % 55'inin (A) grubu hissedar Vakıflar Umum Müdürlüğüne, % 20'sinin de (B) grubu hissedar mülhak vakıflara ait olduğu, (A) grubu hisse senetlerinin satılamayacağı, (B) grubu hisse senetlerinin ise ancak Vakıflar Umum Müdürlüğü'nün müsaadesiyle aynı gruba dahil hissedarlar arasında alınıp satılabileceği veya bu gruptan istekli çıktığında satılmak üzere Vakıflar Umum Müdürlüğü'nce de satın alınabileceği hükme bağlanmıştır.

Kanunun söz konusu hükmü nedeni ile Banka sermayesinin % 75'ini teşkil eden hisse senetleri serbest piyasada alınıp satılamamakta ve gerçek değeri üzerinden değerlendirilememektedir. Bu hisselerin satışını kısıtlayan hüküm ortadan kaldırıldığı takdirde alımı ve satımı serbest hale gelen hisse senetlerinin serbest piyasa şartlarında gerçek değerlerine ulaşmasını sağlamak sureti ile sermaye tabana yaygınlaştırılarak, daha geniş halk kitlelerinin Bankaya hissedar olmaları sağlanacak ve üzerinde toplumsal uzlaşma sağlanmış olan halka açılma işlemi gerçekleştirilecektir. Hissedarlar da elde ettikleri nakiti çeşitli yatırım araçları ile değerlendirmek sureti ile en yüksek geliri elde etmek imkanına kavuşacaklardır. Bu çerçevede yapılacak sermaye artışları ile Bankanın mali bünyesi daha da güçlenecektir. Ayrıca Bankanın ve ortaklarının kendi kaynaklarından yapacakları sermaye artışının, Hazine ile hiçbir ilgisi olmadığı halde, Bakanlar Kuruluna gitmesi, Bankanın faaliyetinin belirli bir süreyle sınırlandırılmış olması gibi hükümler de, ticari yapıyı zedelemekte ve karar alma mekanizmasını yavaşlatmaktadır.

Bu sebeple de, Kanunda Genel Müdürün atanması, süresi, görevleri, görevden alınması gibi hususların özerk bir yapılanma çerçevesinde hukuki alt yapısı düzenlenmiş, buna paralel olarak (A) ve (B) grubu hisse senetlerinin satışındaki kısıtlamalar ortadan kaldırılmış ve diğer bazı hükümlerde yapılan değişikliklerle de Bankanın karlılığı ve verimliliğini etkileyen ve karar alma mekanizmasını yavaşlatan hükümlerin yürürlükten kaldırılması veya değiştirilmesi yoluna gidilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 6219 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi hükmü gereği 99 yıllık bir süre için kurulan Bankanın kuruluşundan bu yana 46 yıl geçmiş olup, geriye 53 yıl kalmıştır. Bu madde ile Bankanın 53 yıl sonra kanuni dayanaktan yoksun kalmamasını teminen, emsal kuruluşlarda olduğu gibi Bankanın süresiz faaliyette bulunacağı hükmü getirilmiştir.

Madde 2- Para değerindeki değişimler nedeni ile, zaman içinde sermaye artırımlarında ve bu nedenle de Kanun hükmünde yer alan sermaye miktarı ile, fiili sermaye miktarı birbirine uymamaktadır. Kanun metnine sermaye miktarı yazmanın pratik bir faydası bulunmadığı gibi, hukuki gereklilik de olmadığından, Banka sermayesinin miktarı ile her payın itibari kıymetinin banka ana sözleşmesinde belirtilmesi öngörülmektedir.

Madde 3 – Madde ile, Bankanın sermayesinin % 75'ini teşkil eden hisse senetlerinin satışını kısıtlayan hükümler kaldırılarak, hisse senetlerinin serbestçe alınıp satılmasından sonra hisselerin değer kazanmasını sağlamak suretiyle Bankanın mali yapısını daha da güçlendirerek, idari özerk yapıyı mali yönden de sağlamlaştırmak amaçlanmıştır.

Madde 4- Madde ile, grupların hisse oranları dikkate alınarak Yönetim Kurulu üyeliği dağılımı yeniden düzenlenmiştir.

Madde 5- Mevcut düzenlemede Banka Genel Müdürü, Vakıflar Genel Müdürlüğünün teklifi ile Başbakan tarafından atanmaktadır. Uygulamada herhangi bir pratikliği ve yararı bulunmadığından madde metninden " Vakıflar Genel Müdürlüğünün inhası " ifadesi çıkarılarak, Genel Müdürün doğrudan Başbakan tarafından atanması öngörülmüştür.

Keza, mevcut düzenlemede Banka Genel Müdürünün görev süresi bulunmamaktadır. Bu durum, Bankanın uzun ve orta vadeli tedbirler almasını mümkün kılmamakta ve serbest piyasa şartlarında diğer Bankalarla rekabetini zorlaştırmaktadır. Banka Genel Müdürünün belirli bir süre görevde kalmasına imkan tanıyan ve aynı zamanda görevle ilgili suç işlemleri halinde görevlerinin sona ereceğine ilişkin bir düzenleme getirilmiştir. Bu düzenleme ile, Bankada ticari, mali ve idari özerkliğin sağlanması ve yöneticinin her türlü siyasi müdahaleden uzak çalışmasının temin edilmesi amaçlanmıştır.

Madde 6- Bankanın sermaye artırımı, Bankanın kendi kaynaklarından yapıldığından veya ortaklarca sağlandığından, Hazine ile herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır. Buna rağmen sermaye artırımı kararının Bakanlar Kurulunda alınması; karar alma mekanizmasını geciktirmekte ve rekabet gücünü zayıflatmaktadır. Bu nedenle, Banka sermayesinin Bankalar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre artırılmasını sağlamak üzere, sermaye artışının Bakanlar Kurulu kararı ile yapılacağına ilişkin 5 inci maddenin ikinci fıkrası ile Kanun metninde yer alması gerekli olmayan üçüncü fıkrası, (A) ve (B) grubu hisse senetlerinin satışını engelleyen hükmün kaldırılmış olması nedeni ile, bu grup hisse bedellerinin ne şekilde ödeneceğine dair düzenlemenin uygulama imkanı kalmadığından buna ilişkin 7 nci madde yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 7- 6219 sayılı Kanuna eklenen ek 1 inci madde ile, hisse senetlerinin gerek blok satışı ve gerekse sermaye piyasası hükümleri çerçevesinde halka arz edilmesini teminen hisse senetlerinin satışında 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu hükümlerinin uygulanmaması öngörülmüştür.

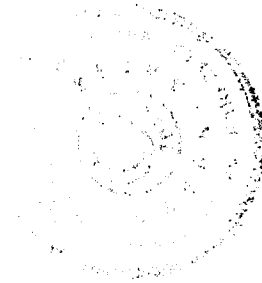
6219 sayılı Kanuna eklenen ek 2 nci madde ile ilk aşamada (B) grubu hisselerin satışı gerçekleştirilerek hisselerin gerçek değerlerine ulaşmasının sağlanması ve bilahare (A) grubu hisselerin satış şekli ve şartları belirlenerek, en yüksek getiriye elde etme imkanının temini konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 1- Madde ile, bu Kanunda atama makamı olarak gösterilen makam tarafından atanmış olan mevcut Genel Müdürün görev süresine açıklık getirilmiştir.

Geçici Madde 2- Madde ile, (A) grubu hisselerin satılması ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün (A) grubu hisselerdeki payının % 50 oranının altına düşmesi halinde, Bankanın Umumi Murakabe Heyetince denetlenmesi, (A) grubu İdare Meclisi üyelerinden birisinin seçimi ve ücretlerinin belirlenmesi, Genel Müdürün atanması ve görev süresi ile görevden alınması gibi hususlarda Başbakanın yetkili kılınmasına ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

Madde 8- Yürürlük maddesidir.

Madde 9- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI TÜRK ANONİM ORTAKLIĞI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

Madde 1- 11/1/1954 tarihli ve 6219 sayılı Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun 4 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Süre

Madde 4- Banka süresiz olarak faaliyette bulunur.”

Madde 2- 6219 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin değişik birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bankanın sermayesinin miktarı ile her payın itibari kıymeti Banka ana sözleşmesinde belirtilir."

Madde 3- 6219 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hisse senetleri (A), (B) ve (C) gruplarına ayrılmış olup, nama yazılıdır.

(A) grubu sermayenin % 55'ini, (B) grubu % 20'sini, (C) grubu da % 25'ini teşkil eder."

Madde 4- 6219 sayılı Kanunun değişik 15 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bankanın İdare Meclisi; dördü (A), biri (B), üçü (C) grubu hisse senedi sahiplerini temsil etmek üzere sekiz üyeden oluşur."

Madde 5- 6219 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Genel Müdür

Madde 16- Bankanın işleri Genel Müdür tarafından tedvir olunur. Genel Müdür Başbakan tarafından atanır.

Banka Genel Müdürlüğüne atanacakların hukuk, iktisat, işletme, maliye, bankacılık, kamu yönetimi ve dengi dallarda veya bu dallarla ilgili mühendislik alanlarında en az lisans düzeyinde öğrenim görmüş olması ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az 10 yıllık mesleki deneyime sahip olması zorunludur.

Genel Müdürün görev süresi 4 yıldır. Süresi biten Genel Müdür yeniden atanabilir.

Genel Müdürün süresi dolmadan herhangi bir şekilde görevine son verilemez. Ancak bu Kanun ve 4389 sayılı Bankalar Kanunu hükümleri gereğince, atanması için gerekli şartları kaybettiği tespit edilen veya görevleriyle ilgili olarak işlediği suçlardan dolayı hakkında verilen mahkumiyet kararı kesinleşen Genel Müdürün görevi sona erer."

Madde 6- 6219 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin değişik ikinci fıkrası ile üçüncü fıkrası ve 7 ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

T/170

Eki

 D. BAHÇELİ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 H. H. ÖZKAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. Ç. ERSÜMER En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.	 R. YILMAZ Devlet Bakanı
 P. İNÖLÜ Devlet Bakanı	 M. KECEKİLER Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Prof. Dr. S. C. ÜRE Devlet Bakanı V.	 F. BAL Devlet Bakanı
 Y. YALOVA Devlet Bakanı	 M. YILMAZ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. MIRZA OĞLU Devlet Bakanı	 R. K. YÜCELEN Devlet Bakanı
 H. GEMİCİ Devlet Bakanı	 Prof. Dr. Ş. UŞENMEZ Devlet Bakanı	 E. S. SAYDALI Devlet Bakanı	 F. UNLU Devlet Bakanı
 Prof. Dr. A. AY Devlet Bakanı		 Prof. Dr. S. TURK Adalet Bakanı	 S. ÇAKIRMAKOĞLU Millî Savunma Bakanı
 S. TANTAN İçişleri Bakanı	 I. CEM Dışişleri Bakanı	 S. ORAL Maliye Bakanı	 M. BOSTANCIOĞLU Millî Eğitim Bakanı
 AKIN Bâyındırlık ve İşkan. Bakanı	 T. DOĞANKAYA Sanayi Bakanlığı	 T. TOŞKAN Prof. Dr. S. C. ÜRE Ulaştırma Bakanı V.	 H. Y. GOKALP Prof. Dr. S. C. ÜRE Tatlim ve Kuvvîşleri Bakanı
 Y. OKUYAN Çalışma ve Sos. Guv. Bakanı	 A. K. TANRIKULU Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M. TALAY Kültür Bakanı	 E. S. GATLAN Ticaret Bakanı V.
 Prof. Dr. N. ÇAGAR Orman Bakanı	 F. AYTEKİN Çevre Bakanı		